

9.6.2022

Oikeusministeriö

Oikeusministeriön lausuntopyyntö 26.4.2022, VN/25351/2021

Valtiovarainministeriön lausunto 1.6.2022, VN/25351/2021

Valtiovarainministeriön täydennys lausuntoon työryhmän mietinnöstä maksuehtolain muuttamiseksi

Oikeusministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa edellä mainittuun työryhmän mietintöön. Valtiovarainministeriön lausunto on allekirjoitettu 1.6.2022 ja toimitettu oikeusministeriölle. Valtiovarainministeriö täydentää tällä lausunnolla aiempaa lausuntoaan erityisesti siltä osin, kuin on kyse ehdotuksesta osoittaa kyseinen uusi tehtävä Etelä-Suomen aluehallintovirastolle.

Yleistä

Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi lakia kaupallisten sopimusten maksuehdoista (30/2013, jäljempänä maksuehtolaki). Lisäksi lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (100/2013) tehtäisiin maksuehtolain muutoksista johtuvat tarkistukset ja muutokset.

Esityksen tavoitteena on kaventaa erityisesti mikro- tai pienyritysvelkojien ja suuryritysvelallisten välillä vallitsevaa epätasapainoasetelmaa tehostamalla maksuehtolain 5 §:n noudattamista. Maksuehtolain 5 §:n noudattamista tehostamalla tavoitteena on myös vähentää kohtuuttoman pitkiä, mainitun pykälän vastaisia maksuaikoja yritysten välillä erityisesti silloin, kun velkojatahona toimii mikro- tai pienyritys. Samalla tavoitteena on luoda kokonaisuudessaan entistäkin vastuullisempi maksuaikakulttuuri Suomeen. Näin pyritään osaltaan edistämään suomalaisten mikro- ja pienyritysten kehitys- ja kasvumahdollisuuksia.

Esityksellä pannaan täytäntöön hallitusohjelmakirjaus, jonka mukaan maksuaikoja koskevan lainsäädännön uudistamista selvitetään, tavoitteina etenkin pienten ja keskisuurten yritysten toimintaedellytysten vahvistaminen (s. 88 ja 102).

Esityksessä ehdotetaan, että viranomainen asetetaan valvomaan maksuehtolain 5 §:n noudattamista eräissä tilanteissa. Valvontaviranomaisena toimisi Etelä-Suomen aluehallintovirasto. Etelä-Suomen aluehallintovirasto valvoisi maksuehtolain 5 §:n noudattamista, kun velallisen liikevaihto tai sitä vastaava tuotto on vähintään 2 miljoonaa euroa, ja kun velkojayrityksen liikevaihto tai sitä vastaava tuotto on alle 2 miljoonaa euroa. Etelä-Suomen aluehallintovirasto voisi maksuehtolain 5 §:n rikkomistapauksissa antaa velalliselle huomautuksen tai julkisen varoituksen ja kieltää velallista jatkamasta tai uusimasta lainvastaista

menettelyä. Kiellon tehosteeksi voitaisiin asettaa uhkasakko. Maksuehtolakiin ehdotetaan lisättäväksi myös säännökset Etelä-Suomen aluehallintoviraston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuksista.

Mietintöön sisältyy Etelä-Suomen aluehallintoviraston edustajan Matti Laihon eriävä mielipide, jonka mukaan aluehallintovirasto vastustaa ehdotettujen uusien tehtävien antamista sille.

Valtiovarainministeriön täydentävät kommentit mietintöön:

Valtiovarainministeriö ei kannata tehtävän osoittamista aluehallintovirastoille ja yhtyy Etelä-Suomen aluehallintoviraston työryhmän mietintöön jättämässä eriävässä mielipiteessä esitettyihin perusteluihin. Aluehallintovirastoihin kohdistuu juuri tällä hetkellä varsin suurta painetta mm. korona-pandemian jälkihoidon ja vihreän siirtymän lupakäsittelyn jouduttamisen aiheuttamasta lisätyömäärästä, mihin vastaamissa on haasteita lisääntyvistä taloudellisista resursseista huolimatta. Kokonaan uusien tehtävien osoittamista virastoille tulisi lähivuosina mahdollisuuksien mukaan välttää. Mietinnössä esitetyn uuden tehtävän resurssitarpeita ei ole toistaiseksi voitu huomioida aluehallintovirastojen toimintamenojen talousarviovalmistelussa vuodelle 2023, eli tehtävän resursointiin aluehallintovirastoissa ei ole tällä erää varauduttu.

Valtiovarainministeriö ei pidä uuden valvontaviranomistehtävän perustamista kannatettavana. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan tulisi vielä tarkemmin ja kattavammin selvittää, olisiko tavoite mikro- tai pienyritysvelkojen ja suuryritysvelallisten välillä vallitsevan epätasapainoasetelman kaventamisesta mahdollista saavuttaa jollakin muulla keinoin kuin luomalla kokonaan uusi valvontaviranomaistehtävä. Selvittämistä tulisi jatkaa erityisesti sen vuoksi, että uuden viranomaistehtävän resurssitarpeet ovat ilmeisen vaikeasti arvioitavissa ja saattavat siten osoittautua lopulta ajan saatossa merkittäviksikin lisäten julkisen hallinnon suoria kustannuksia.

Kuten Etelä-Suomen aluehallintoviraston eriävässä mielipiteessä todetaan, ei aluehallintovirastolla ole tällä hetkellä tehtäviä, joissa sille kuuluisi laissa säädetty velvollisuus neuvotella ja sovittaa elinkeinonharjoittajien välisiä asioita. Aluehallintovirastolla ei siten ole ehdotettujen uusien tehtävien hoitamisen kannalta tarpeellista kokemusta ja osaamista. Samalla vaikuttaa kuitenkin yhtä lailla ilmeiseltä, ettei julkisessa hallinnossa ole löydettävissä mitään muutakaan viranomaista, jolle kaavailtu tehtävä sopisi sen nykyisen roolin tai tehtävien perusteella. Mietinnössä myös todetaan, että ”lisäksi on odotettavaa, että EU-sääntelyn myötä erilaiset viranomaiselle osoitetut valvontatehtävät, jotka ulottuvat yritysten välisiin suhteisiin, lisääntyvät tulevaisuudessa”. Nämä näkökulmat huomioiden, mikäli tehtävä kaikesta huolimatta osoitettaisiin aluehallintovirastoille, on valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan tärkeää tällöin huomioida seuraavat näkökohdat:

- Työryhmän ehdotusten edistämisestä ja niiden edellyttämiin tehtävämuutoksiin mahdollisesti kohdennettavasta lisärahoituksesta päätetään julkisen talouden suunnitelmia ja valtion talousarvioita koskevissa päätöksentekoprosesseissa. Ehdotettu resursointi 2 henkilötyövuotta uuden tehtävän haltuun ottamiseen vaikuttaa kuitenkin joka tapauksessa hyvin pieneltä. Eesityksen mukaan valvottavia tulisi uudessa tehtävässä olemaan noin 17 500 ja valvontaviranomaisen havaitessa velallisen ryhtyneen lainvastaiseen toimenpiteeseen tulisi valvontaviranomaisen ensisijaisesti pyrkiä saamaan neuvotteluteitse velallinen vapaaehtoisesti luopumaan siitä. Sovittelu- ja neuvotteluteitse eteneminen on merkittävästi työllistävämpää kuin AVI:n nykyiset, lähinnä kirjallisesti tehtävät valvonta-asiat. Vaikka vain murto-osa valvottavista aiheuttaisi tarvetta viranomaistoimenpiteisiin, on olemassa ilmeinen riski epäsuhdasta resurssien ja valvontatapausten aiheuttaman resurssitarpeen välillä. Lisäksi kahden henkilötyövuoden resurssi on jo satunnaistekijöiden, kuten esim. sairaslomien johdosta hyvin haavoittuvainen resursoinnin taso.
- Etelä-Suomen aluehallintovirastolla on jo nykyisin useita resursseiltaan pienehköjä valtakunnallisia erikoistumistehtäviä. Mikäli mietinnössä käsitelty tehtävä päätettäisiin aluehallintovirastolle osoittaa, tulisi harkita sen osoittamista ensisijaisesti jollekin muulle aluehallintovirastolle kuin Etelä-Suomen aluehallintovirastolle.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Ylijohtaja, osastopäällikkö

Juha Sarkio

VN/25351/2021-VM-21

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: